

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3035/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 788. § (1) bekezdés, 793. § (3) bekezdés, 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és a megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 788. § (1) bekezdés, a 793. § (3) bekezdés, a 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
 - [2] Az indítványozó 2020. október 14-én feljelentést tett Á. É. rendőr őrmester és G. Cs. rendőr főtörzsőrmester ellen hivatali visszaélés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 305. § *c*) pont], amelyet a Szegedi Regionális Nyomozó Ügyészség – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – elutasított. A határozat ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyet a Központi Nyomozó Főügyészség 2020. október 30-án kelt határozatával elutasított. Az indítványozó ezt követően pótmagánvádlóként 2021. január 12-én vádindítványt nyújtott be a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsához Á. É. rendőr őrmester I. rendű és G. Cs. rendőr törzsőrmester II. rendű terhelt ellen a Btk. 305. § *c*) pontjába ütköző és aszerint minősülő hivatali visszaélés büntette és a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette miatt.
 - [3] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa 2021. február 24-én kelt Kb.II.4/2021/3. számú végzésével a vádindítványt elutasította, mert a pótmagánvádló jogi képviselővel nem rendelkezett. Az indítványozó a végzés ellen fellebbezést terjesztett elő, mert álláspontja szerint nincs észszerű indoka annak, hogy a pótmagánvádlói fellépést a jogalkotó ügyvédi képviselőhöz kösse és ezzel a vagyonos és vagyontalan sértettek között különbséget tegyen.
 - [4] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 2021. május 19-én véglegessé vált 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
 - [5] 2021. június 21-én az indítványozó az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. 788. § (1) bekezdés, a 793. § (3) bekezdés, a 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. A támadott határozatok és az abban foglalt jogszabályi rendelkezések álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikkében, XV. cikk (1)–(2) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt jogait sértik.
 - [6] 2021. július 29-én benyújtott indítvány-kiegészítésében az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítette, amelyben lényegében az alkotmányjogi panaszban foglaltakat ismételte meg és foglalta egységes szerkezetbe (a továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz).
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatósági feltételeknek.

- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végleges végzése 2021. május 19-i keltezésű, az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszát 2021. június 15-én – határidőben – postára adta az Alkotmánybírósághoz címezve.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján benyújtott indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés], a támadott jogszabályi rendelkezések és bírósági határozatok megjelölését [Be. 788. § (1) bekezdés, 793. § (3) bekezdés, 794. § (1) bekezdés *b*) és *d*) pontjai, továbbá a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezések és a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [10] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány az Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdés tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást.
- [11] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben rögzített – követelményének, így annak elbírálására nincs lehetőség [legutóbb: 3215/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [8], valamint pl. 3199/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [22]; 3192/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [23]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz vonatkozásában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulási jog, míg az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló panasz vonatkozásában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokoláshoz való jog tekintetében folytatta vizsgálatát.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a pótmagánvádas eljárásban a Be. támadott rendelkezései alapján kötelező jogi képviselőt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljárás részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogát.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a kötelező jogi képviselő miatt a bírósághoz forduláshoz való joga szükségtelenül és aránytalanul korlátozott. A bíróságok azon kioktatására, amely szerint pártfogó ügyvéd igénybevétele engedélyezése érdekében a jogi segítségnyújtó szolgálathoz fordulhat, kifejtette, hogy a névjegyzéken szereplő ügyvédek nem megfelelő színvonalú munkát végeznek, leterheltségükre hivatkozással bármikor felmentésüket kérhetik a jogi segítségnyújtást szolgáló kirendelés alól, továbbá a hatóságok irányában részrehajlók annak érdekében, hogy kirendeléseket kapjanak. Vagyontalansága viszont megakadályozza abban, hogy számára megfelelő ügyvédet hatalmazzon meg, ezért a jogi képviselő kötelező igénybe vételére vonatkozó Be. rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését tartja szükségesnek.

- [17] A Be. jogalkotói indokolása szerint „[a] pótmagánvádas eljárásban a sértett kötelező jogi képviselte megteremtésének alapvető oka az volt, hogy a törvény elejét vegye a pótmagánvádló alaptalan fellépésének. Mind a vádindítvány megszerkesztéséhez, mind a vád képviselétének hatékony ellátásához ugyanis szaktudás szükséges.” Az ehhez szükséges szaktudással rendelkező jogi segítők a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény szabályai szerint vehetők igénybe. A pótmagánvádas eljárásban a támadott jogszabályi rendelkezések által előírt kötelező jogi képviselőhöz szükséges szakértelemmel rendelkező jogi képviselők tehát a rászorulóknak számára is elérhetőek. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában foglalt indokolás a konkrét ügyben eljáró ügyvédek munkájának kritikáját tartalmazza, amely nem alkotmányjogi, hanem adott esetben ügyvédi etikai vagy fegyelmi kérdés. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint annak vizsgálata, hogy a kirendelt ügyvéd a büntetőeljárásban milyen színvonalú munkát végzett, nem az Alkotmánybíróság feladata {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [94]; 3168/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [25]}. Mindezek alapján az indítványban foglaltak nem vetik fel a támadott jogszabályi rendelkezések tekintetében az alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [18] 3.2. Az indítványozónak az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló alkotmányjogi panaszában kifejtett álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.10.018/2021/2. számú határozata megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokolási kötelezettséget, mert ezekre az érveire álláspontja szerint a bíróságok nem adtak megfelelő választ.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági határozat indokolásában az Ítéltábla kifejtette, hogy amennyiben nem tudott az indítványozó jogi képviselőről gondoskodni, akkor személyes költségmentesség és pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezése iránt a jogi segítségnyújtó szolgálathoz fordulhatott volna, de ezzel a lehetőséggel nem élt, így jogi képviselő hiányában a pótmagánvádlóként történő fellépését a másodfokú bíróság elutasította (támadott végzés 2. oldal 2–4. bekezdés).
- [20] Az Alkotmánybíróság emlékeztet következetes álláspontjára, amely szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd pl. 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen ügyben tehát a másodfokú bíróság által adott indokolás nem veti fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [21] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2551/2021.

